

Notitie

Werkatelier Paviljoenpolder Reimerswaal

Beschouwingen over oplossingen met hun voor- en nadelen

Kenmerk	VZM 1270014
Onderwerp	Werkatelier Paviljoenpolder te Bergen op Zoom
Datum atelier	4 maart 2011
Deelnemende organisaties	Gemeente Reimerswaal Waterschap Scheldestromen Provincie Zeeland Agrariër/Stichting Levende Delta Agrariër/grondeigenaar Rijkswaterstaat, dienst Zeeland Projectbureau Waterberging Volkerak-Zoommeer
Afwezig	ENECO Wind was verhinderd. Hun belang en mening is per mail ingebracht en in deze notitie verwerkt.

Inhoud notitie:

1.	Inleiding - status notitie en vervolg	2
2.	Kaders	2
2.1.	Ruimte voor de Rivier	2
2.2.	Waterberging Volkerak-Zoommeer	3
2.3.	Paviljoenpolder	3
3.	Werkatelier	5
3.1.	Aanleiding en opzet	5
3.2.	Acties en vragen uit Werkatelier	5
4.	Opties voor oplossingen	7
5.	Schets van de verschillende aspecten en belangen	11
6.	Ontwikkelingen, nadere beschouwing en uitwerking	17
6.1.	Bouwhoogte windmolens	17
6.2.	Landbouwschade	17
6.3.	Kade of dijk	18
6.4.	Overige buitendijkse objecten	21
7.	Weergave van plussen en minnen van de beschouwde opties	22
8.	Vervolg	24

1. Inleiding - status notitie en vervolg

Deze notitie is tot stand gekomen op basis van het Werkatelier van 4 maart 2011 te Bergen op Zoom, de ontvangen reacties op een eerder concept van deze notitie; de resultaten van de afgesproken vervolgacties en nader onderzoek.

De Paviljoenpolder in de gemeente Reimerswaal vraagt speciale aandacht in de complexe planvorming voor Waterberging Volkerak-Zoommeer. Daarom is tijdens een bestuurlijk overleg op 7 februari 2011 besloten tot het houden van een Werkatelier met alle direct betrokken partijen. Deze bijeenkomst is gehouden op vrijdag 4 maart 2011 in het Stadsparkhotel te Bergen op Zoom. In het werkatelier zijn geen keuzes gemaakt noch conclusies getrokken. Het doel was om gezamenlijk de voors en tegens, de potenties en de consequenties van alle opties in beeld te brengen.

In de bijeenkomst was gelegenheid tot het verduidelijken en verhelderen van plannen, ideeën en meningen zoals ze bij de verschillende betrokken partijen leven. De verschillende opinies en ideeën zijn in deze notitie objectief weergegeven. Van het werkatelier is een verslag gemaakt dat door de deelnemers is becommentarieerd en de commentaren zijn verwerkt.

Op basis van de uitkomsten van de verschillende vervolgacties en nadere beschouwingen en uitwerkingen na het Werkatelier is deze nota verder aangevuld. Hieruit blijkt dat diverse tijdens het Werkatelier gedane aannames niet geheel correct zijn en realisatie volgens de gehanteerde uitgangspunten niet goed haalbaar is. Op deze veranderde zaken wordt in een aparte paragraaf (§ 6) ingegaan, zodat de bevindingen uit het Werkatelier herkenbaar blijven, maar de meer uitgewerkte zaken apart worden aangegeven.

Deze notitie zal door de verschillende betrokken partijen worden gebruikt om hun achterbannen te informeren en kan gebruikt worden als basis voor besluitvorming door het gemeentebestuur van Reimerswaal. Het projectbureau Waterberging Volkerak-Zoommeer zal de notitie benutten bij de advisering aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu.

2. Kaders

2.1. Ruimte voor de Rivier

Het Project Waterberging Volkerak-Zoommeer is één van de ruim 30 projecten binnen het Programma Ruimte voor de Rivier. Dit programma vindt zijn basis in de Planologische Kernbeslissing (PKB) Ruimte voor de Rivier, vastgesteld in 2007. In de PKB is het Volkerak-Zoommeer opgenomen als waterbergingsgebied. Het programma heeft een einddatum: op 31 december 2015 dienen alle maatregelen in het kader van Ruimte voor de Rivier te zijn uitgevoerd. Uitstel van realisatie vergt parlementaire goedkeuring. Het programma kent twee hoofddoelstellingen:

1. Vergroting waterveiligheid
2. Verbetering Ruimtelijke Kwaliteit

De Programmadirectie Ruimte voor de Rivier adviseert de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu (I&M). Dit advies zal naar verwachting medio 2011 ter goedkeuring naar de Staatssecretaris van I&M worden gezonden.

In het kader van de planstudie voor Waterberging Volkerak-Zoommeer hebben alle belanghebbenden in 2011 de mogelijkheid tot indiening van zienswijzen op het Rijksinpassingsplan, de Uitvoeringsbesluiten (o.a het Peilbesluit en de Passende Beoordeling in het kader van de natuurbeschermingswet) en het MER. Alle voor de waterberging benodigde maatregelen en verbeteringen worden uitgewerkt en beschreven in een zogenaamd Waterbergingsplan. Onderdeel van dit Waterbergingsplan is de Paviljoenpolder. Omdat alle projecten in het kader van Ruimte voor de Rivier onder de Crisis- en Herstelwet vallen, zijn de beroepsmogelijkheden voor overheden beperkt.

2.2. Waterberging Volkerak-Zoommeer

In de planstudie Waterberging Volkerak-Zoommeer wordt de mogelijkheid onderzocht om bij de uitzonderlijke situatie van zware storm met gesloten stormvloedkeringen (Maeslantkering en Hartelkering) in combinatie met zeer hoge rivierafvoeren het Volkerak-Zoommeer in te zetten als waterbergingsgebied. Op zo'n moment kan rivierwater niet wegstromen naar zee en kan het waterpeil in het Hollandsch Diep en het Haringvliet stijgen tot een ongewenst hoog niveau. Dergelijke combinaties van storm en zeer hoge afvoeren kunnen optreden, maar hebben een kleine kans van voorkomen. Er wordt uitgegaan van een kans van voorkomen van 1/1400 per jaar op korte termijn, met een oplopende kans – afhankelijk van klimaatontwikkelingen – naar 1/250 per jaar in 2100. De inzet van het Volkerak-Zoommeer voor tijdelijke waterberging verlaagt de waterstanden in het Hollandsch Diep en het Haringvliet aanzienlijk. Uit hydraulische analyses volgt dat bij inzet van de waterberging het waterpeil op het Volkerak-Zoommeer in ca. 24 uur zal stijgen van het huidige peil (variabel tussen NAP -0,10 m en NAP +0,15 m) naar een niveau van NAP +2,30 m. Door zeespiegelstijging kan dit Maatgevende Hoogwater (MHW) in de (verre) toekomst verder oplopen. Meteen na de stormvloed zal het overtollige water worden teruggespuid op het Haringvliet. Ook zal geloosd worden op zowel de Ooster- als Westerschelde.

Het Volkerak-Zoommeer wordt omringd door 127 kilometer dijken, dammen en kunstwerken. In het kader van de Planstudie voor de waterbergingsfunctie zijn alle dijken, dammen, sluzen en andere kunstwerken geschouwd. Een aantal dijktrajecten dient verbeterd te worden voor wat betreft de bekleding van het dijktralud en op een enkele plaats blijkt de stabiliteit onvoldoende. In het Waterbergingsplan zijn alle voor de waterberging benodigde maatregelen en verbeteringen uitgewerkt en beschreven.

2.3. Paviljoenpolder

Inzet van waterberging heeft onder andere effecten op de buitendijkse gebieden rondom het Volkerak-Zoommeer. De Paviljoenpolder in het meest zuidelijke deel van het plangebied is zo'n buitendijks gelegen gebied, dat ten tijde van waterberging onder water kan komen te staan (figuur 1). De polder grenst direct aan het Bathse spuikanaal en wordt ook wel de Bathse Driehoek genoemd.

Het noordelijke deel van de Bathse Driehoek is eigendom van Domeinen en onderdeel van de vroegere Kreekrakpolder, die in de 20-er jaren van de vorige eeuw is ontstaan. Het deel ten zuiden hiervan is veel jonger.

Het gebied werd vroeger “de Schorren” of “Slikken van Hinkelenoord” genoemd. Dit duidt op een buitendijks gebied dat onder invloed van zee stond en regelmatig overstromde bij hogere waterstanden. De westelijk daarvan gelegen Bathse dijk/Hoogdijk is een linedijk die vroeger het water keerde en nu nog de primaire waterkering vormt. Zie fig. 1, die de situatie toont van ca. 1960.

Door de aanleg van een hoogwaterkering in 1968/1971 langs de Westerschelde kwam het schorrengebiede binnendijks te liggen. De kering langs de Westerschelde is een verbindende waterkering en heet zeedijk Paviljoenpolder. Aan de noordzijde van deze nieuwe polder lag de Kreekrakpolder, die de eerste schakel was tussen Brabant en de Bevelanden. Zie fig. 2 voor de opeenvolgende inpolderingen.

In 1975 werden de Kreekraksluizen en daarmee het kanaal naar Antwerpen in gebruik genomen. In 1982 werd gestart met de aanleg van het spuikanaal naar de Westerschelde, met de Bathse Spuisluis als aflatwerk naar de Westerschelde. De werken werden afgerond in 1986.

Door het graven van deze kanalen (scheepvaartkanaal en spuikanaal) in de 70-er tot medio 80-er jaren ontstond er een doorsnijding en herinrichting van dit gebied. In 1982 werd de Paviljoenpolder gevormd; het maaiveld hiervan ligt op ca. NAP +1,00m tot +1,50m.

Na 1987 met de afsluiting door de Philipsdam en de Oesterdam vormde zich het zoete Volkerak-Zoommeer met een vast peil rondom NAP.

De noordelijke monding van het spuikanaal werd pas doorgraven na de sluiting van deze dammen.

Het huidige toetspeil van dijken voor waterstanden op het Volkerak-Zoommeer is NAP +0,90m; die stand hoort bij de norm van 1/4000 per jaar.

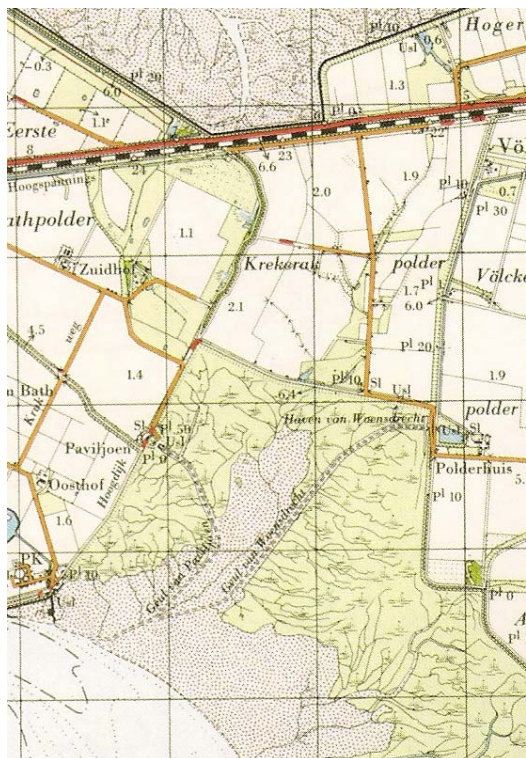

Fig. 1. Situatie rond 1960

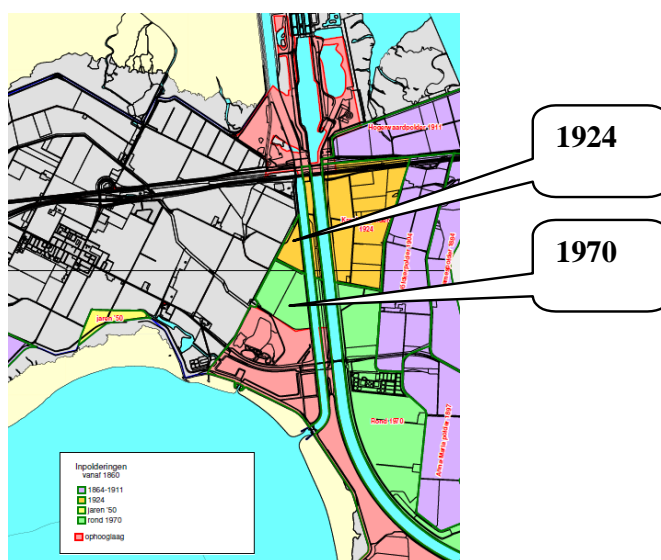

Fig.2 Successie van inpolderingen Bathse Driehoek

3. Werkatelier

3.1. Aanleiding en opzet

De Paviljoenpolder verdient speciale aandacht in de planvorming voor Waterberging Volkerak-Zoommeer, omdat het één van de buiten de primaire waterkering gelegen gebieden is. In de vroegere situatie, na de inpolderingen, was het binnendijksgebied. In de huidige situatie na het graven van het spuikanaal met het vaste waterpeil van het Volkerak-Zoommeer is de kans op wateroverlast door hoge waterstanden uitermate klein. In de beleving van de omgeving wordt dit gebied dan ook nog steeds als binnendijks ervaren. Met een waterpeil rondom NAP en een maaiveld boven NAP +1 m is er geen kanaaldijk aangelegd.

In het gebied hebben van oudsher diverse functies een rol en kunnen mogelijk nieuwe functies worden toegevoegd, die met waterberging moeten worden afgestemd of afgewogen. Daarom is besloten tot een Werkatelier met alle betrokkenen op vrijdag 4 maart 2011. Onder leiding van een onafhankelijk voorzitter zijn opties en belangen verkend en gewaardeerd. Betrokken waren vertegenwoordigers van de gemeente Reimerswaal, het waterschap Scheldestromen, de provincie Zeeland, een agrariër mede vertegenwoordiger van de /Stichting Levende Delta, een agrariër en tevens grondeigenaar. Verder Rijkswaterstaat, dienst Zeeland en het Projectbureau Waterberging Volkerak-Zoommeer. Het verslag van het Werkatelier is bij deze notitie gevoegd. Doel was een inventarisatie van de diverse belangen en achterliggende argumenten. Het was nadrukkelijk geen ontwerpatelier; de bedoeling was uitsluitend de voor- en nadelen van de verschillende opties op een rij te krijgen. Aan de hand van drie tevoren getekende opties, A, B en C, zijn deze genoteerd. Gedurende de middag ontstonden nieuwe opties, die in deze notitie zijn opgenomen als B2A en B2B.

In het Werkatelier zijn diverse vervolgacties en vragen gedefinieerd. De uitkomsten en antwoorden zijn – voor het merendeel - in het vervolg van deze notitie verwerkt.

3.2. Acties en vragen uit Werkatelier

De gedefinieerde acties/vragen zijn hieronder weergegeven met een korte aanduiding van hun uitkomsten of stand van zaken.

1. De aanlegkosten bepalen voor de diverse opties.
Voor alle opties zijn de ontwerpen nader beschouwd, meer uitgewerkt en geraamd. De uitkomsten hiervan zijn in deze notitie verwerkt in § 6.
2. Bepalen van schade bij huidig gebruik landbouwgebruik.
Door de aanwezige agrariër/grondeigenaar is het grondgebruik aangegeven alsmede een indicatie van de te verwachten schade. Het Projectbureau Waterberging Volkerak-Zoommeer heeft het LEI (Landbouw Economisch Instituut) opdracht gegeven tot bepaling van de te verwachten schades. Deze beschouwing door een objectieve deskundige van het LEI is geleverd en is in deze notitie verwerkt in § 6..
3. Bepalen van schade bij toekomstig landbouwkundig gebruik.
Zie het punt hierboven. In principe zou er schade kunnen ontstaan door beperking van mogelijke toekomstige ontwikkelingen, de ontwikkelingsmogelijkheden. Schades aan eventuele toekomstige nieuwe (hoogwaardiger,

- gevoeliger) teelten zullen niet volledig aan het project kunnen worden toegerekend vanwege de voorzienbaarheid van mogelijke wateroverlast.*
4. Uitzoeken of de dwarsdijk van de Kreekrakpolder mag worden afgegraven. *Uit de binnengekomen reacties blijkt dat dit mogelijk is. In notitie meegenomen.*
 5. Uitzoeken status en feitelijke functie/gebruik van huidige Westelijke Spuikanaalweg. Wegenlegger. Hoe ervaart gemeente situatie als die wordt afgesloten? *Reactie van gemeente en Rijkswaterstaat ontvangen. In notitie meegenomen.*
 6. Uitzoeken win/win mogelijkheden door gebruik van overtollige specie van "Ruimte voor bagger". *Reactie en toelichting van gemeente en programma "Ruimte voor bagger" ontvangen. In notitie meegenomen.*
 7. Uitzoeken (on)mogelijkheden om Bathse dijk te vergraven. Bezwaren inventariseren vanuit cultuurhistorie en landschap. Ook vanuit de waterstaatkundige functie als (regionale) waterkering moet noodzaak tot handhaven worden nagegaan. *Reacties van gemeente en waterschap ontvangen. Dijk heeft voor een deel beschermde status. In notitie meegenomen.*
 8. Uitzoeken wie beheerder zou kunnen worden van kade langs kanaal. *Reacties ontvangen. In notitie verwerkt.*
 9. Uitzoeken wie beheerder wordt van fietspad. *Reacties ontvangen. In notitie verwerkt.*
 10. Rapport economische waarde Reigersbergse polder; rapport Zachariasse. Potenties voor toekomst van dit gebied door zoetwatervoorziening. *Rapport is afgerond. Er bestaan enige vraagtekens bij diverse gehanteerde uitgangspunten. In de opdracht aan het LEI wordt ook naar toekomst van het gebied gekeken.*
 11. Uitzoeken toekomstige kosten beheer en onderhoud van de kade langs kanaal. *Voor alle opties zijn de ontwerpen nader beschouwd en ook voor B&O globaal geraamd. De uitkomsten hiervan zijn in deze notitie verwerkt.*
 12. Uitzoeken van de status van de keringen rond de spuikom bij Bath en van de stand van zaken van de besluitvorming over de loop van de primaire kering en de normering van de regionale waterkeringen. Dit is van belang voor beheer en onderhoud en hierover moet in één keer worden besloten. *Voorkeur van het waterschap gaat uit naar het handhaven van de bestaande situatie. Als gekozen moet worden tussen het aanleggen van een kade of een kering langs het spuikanaal, dan geeft het waterschap de voorkeur aan een volwaardige primaire kering. Aanleg van een kade zonder formele waterstaatkundige functie is ongewenst omdat dan de publiekrechtelijke instrumenten ontbreken om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan (de keur is niet van toepassing).*
 13. Bepalen van hoeveelheid overslag over de 'lage' kade. *Is in de notitie verwerkt, zie § 6.*

4. Opties voor oplossingen

Er zijn in het werkatelier drie opties aan de orde voor mogelijke maatregelen bij de Paviljoenpolder:

- A. De bestaande primaire waterkering verbeteren
- B. Een kade langs het spuikanaal
- C. Een primaire kering langs het spuikanaal

Voor verschillende van deze opties zijn in het Werkatelier varianten of aanvullingen naar voren gekomen, die in het navolgende worden aangegeven. Een belangrijke opmerking naar aanleiding van de beschouwingen in het Werkatelier was dat de hoogten van NAP +3,00 m, + 4,00 m en + 5,00 m voor de verschillende opties nog nauwkeurig en kritisch moeten worden bekeken. Dit waren globale maten, die tijdens de sessie zijn gehanteerd. Een primaire kering zou echter aan ca. NAP +4,00 m al voldoende kunnen hebben. Hierdoor zouden de aan te leggen keermiddelen bij de onderscheiden opties lager kunnen zijn. Het ontwerp van dijken en kades is echter niet alleen afhankelijk van hoogte, maar ook van het te gebruiken materiaal, de deklaag, de taludhellingen, etc.

Nadere beschouwingen over de opties komen in § 6 aan de orde. In onderstaande tabel wordt de beschrijving aangegeven zoals die in het werkatelier aan de orde was.

Opties	Beschrijving en gevolgen
Optie A	<p>Zie Fig. 3 en 4 <u>Verbeteren bestaande primaire waterkering Bathse Dijk.</u> Autonome situatie. Uit de toetsing tijdens de planstudie op een peil van NAP +2,30m kwam naar voren dat de dijkbekleding verbeterd moet worden. Er komt bij waterberging maximaal 1 á 1,5 m water tegen de dijk te staan. Stabiliteit is geen probleem. Voor het oplossen van de problemen met de dijkbekleding zijn er twee oplossingen:</p> <ul style="list-style-type: none">a) De bomen, die nu in de dijk groeien, moeten worden verwijderd;b) Extra grond tegen de dijk aan, zodat het profiel ruim voldoende is en de bomen kunnen blijven staan. <p>Een combinatie van deze oplossingen is mogelijk: daar waar mogelijk extra grond aanbrengen en waar dat niet mogelijk is (in verband met de langsegelegen weg) de bomen verwijderen.</p> <p>Gevolg is dat de Paviljoenpolder inundeert tijdens waterberging. Bij huidige voorzieningen (bijv. gasinstallatie) moeten beschermende maatregelen worden getroffen. Bij toekomstige voorzieningen moet rekening worden gehouden met wateroverlast (waterrobuust bouwen) Het huidige landbouwkundige gebruik zal in geval van voorkomen van waterberging schade kunnen ondervinden, afhankelijk van de timing (het seizoen), duur en de aanwezige gewassen. De dreiging</p>

	<p>van mogelijke wateroverlast kan de landbouwkundige ontwikkelingsmogelijkheden negatief beïnvloeden.</p>
Optie B1	<p>Zie Fig. 5</p> <p><u>Een lage kade langs het spuikanaal</u> met een kruin op ongeveer NAP +3,00 m. Die kade volgt het tracé van de bestaande Westelijke Spuikanaalweg. Deze weg wordt verwijderd en op de kruin van de kade teruggebracht. De bomenrijen blijven gehandhaafd.</p> <p>De hoogte is voldoende om het maximale peil bij waterberging te keren, maar onvoldoende om te voorkomen dat er door opwaaiing en golfoploop enige overslag van water plaatsvindt. Deze optie is daarom te beschouwen als een overlastvoorkomende maatregel. De Bathse Dijk blijft de primaire kering.</p> <p>Gevolg is dat de Paviljoenpolder niet inundeert, maar wel met enige wateroverslag te maken kan krijgen. Dit overgeslagen water moet via het slotenstelsel worden opgevangen en worden afgevoerd.</p>
Optie B2	<p><u>Als optie B1, maar robuuster uitgevoerd</u> door de kruin hoger te maken.</p> <p>Kruin hoger door:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) (later) Muraltmuurtjes te plaatsen of (in het geval dat) zandzakken of big bags aan te brengen of b) het profiel van de Westelijke Spuikanaalweg te versmallen tot een fietspad, dat ook als inspectiepad kan fungeren. Daardoor kan de smallere kruin hoger worden gemaakt tot ongeveer NAP + 4,00 m. <p>De kade ligt tussen de bomenrijen.</p> <p>Gevolg is dat er geen wateroverlast zal optreden.</p>
Optie C	<p>Zie Fig. 6</p> <p><u>Primaire waterkering langs spuikanaal</u> met een kruin op ongeveer NAP +5,00 m. Door ruimtebeslag komt de dijk aan de binnenzijde van de Westelijke Spuikanaalweg te liggen (past niet tussen de bomenrijen); de Westelijke Spuikanaalweg kan worden gehandhaafd</p> <p>Gevolg is dat de Paviljoenpolder volledig wordt ingepolderd en geen wateroverlast door de waterberging zal ondervinden.</p>

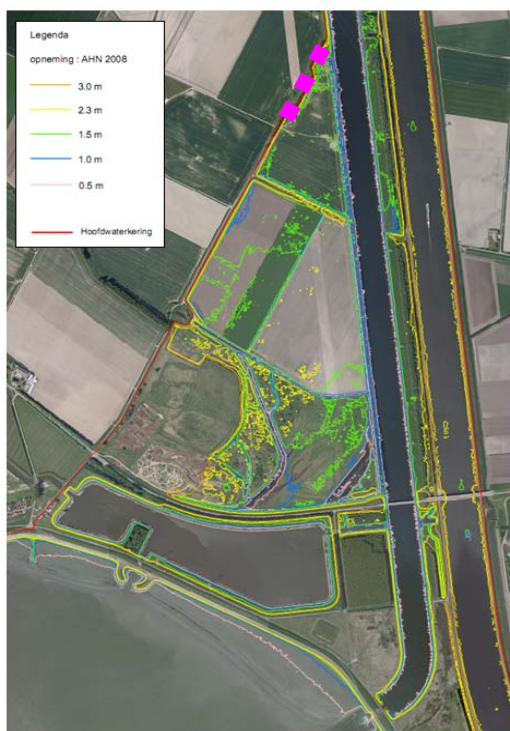

Fig. 3 Hoogtelijnen Paviljoenpolder en te verbeteren dijktraject

Fig. 4 Bomen op de Bathse dijk

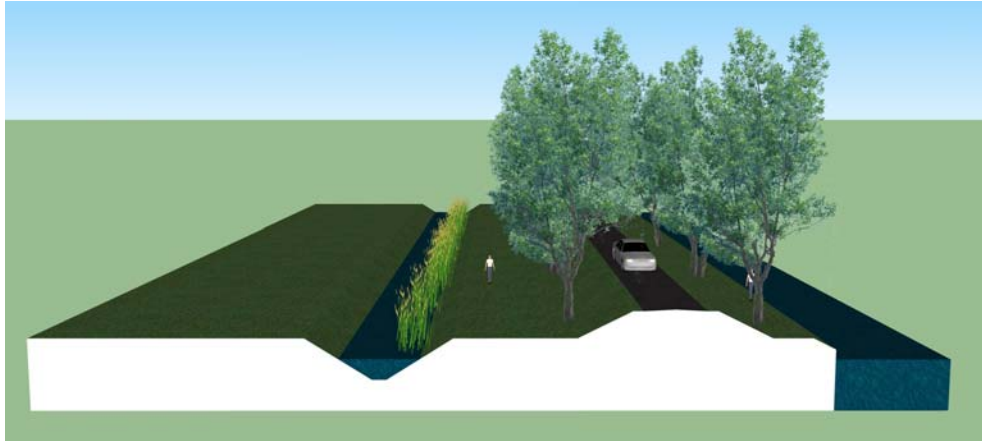

Fig. 5 In Werkatelier beschouwde optie B1:
Kade langs kanaal met kruin op ± 3.0 m +NAP, acceptatie van overslag van water

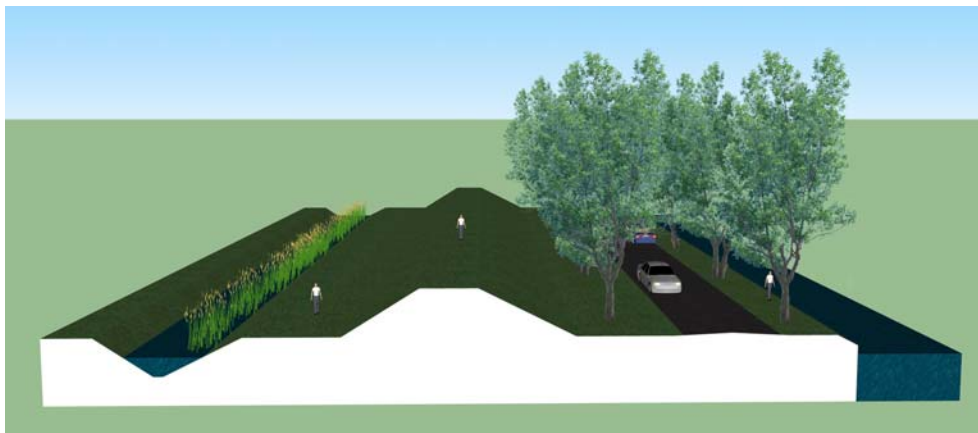

Fig. 6 In Werkatelier beschouwde optie C:
Primaire kering langs kanaal met kruin op NAP + 5,00 m, verleggen sloot,
handhaven Spuikanaalweg

5. Schets van de verschillende aspecten en belangen

Tijdens het Werkatelier zijn voor de inhoudelijke uitwisseling onderstaande aspecten en belangen doorgenomen. In de navolgende tabel zijn per belang en per optie in korte statements de belangrijkste noties weergegeven.

Aspecten/belangen:

1. Veiligheid
2. Ontwikkeling Paviljoenpolder
3. Wegen infrastructuur
4. Beheer en onderhoud, wegen en dijken
5. Landbouw
6. Recreatie
7. Windmolens
8. Natuur
9. Cultuurhistorie
10. Kosten

Aspect/Belang	A Huidige kering verbeteren	B1 Kade langs kanaal	B2 Robuuste kade langs kanaal	C Nieuwe primaire kering langs kanaal
Veiligheid	<p>Dit is de bestaande, autonome situatie. Waterschap: Voorkeur gaat uit naar het handhaven van de bestaande situatie. Het is de terugvaloptie als er niet een goede nieuwe 1e waterkering komt. Veiligheid is niet in het geding. Het is een wateroverlastsituatie in geval van waterberging. Geen mensenlevens, wel economische schade.</p>	<p>Wateroverlast voorkomende maatregel, dus oude Bathse dijk blijft nodig als 1^e kering. Waterschap: hiervoor geen voorkeur. Doe de dingen goed. Aanleg van een kade zonder formele waterstaatkundige functie is ongewenst omdat dan de publiekrechtelijke instrumenten ontbreken om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan (de keur is niet van toepassing). Onttrekking waterbergend vermogen is niet significant. Gemeente: voldoende als overslaand water in/via bermsloot achter kade opgevangen/afgevoerd kan worden en er geen wateroverlast ontstaat.</p>	<p>Wateroverlast voorkomende maatregel, oude Bathse dijk blijft nodig als 1e kering. Waterschap: hiervoor geen voorkeur. Doe de dingen goed. Aanleg van een kade zonder formele waterstaatkundige functie is ongewenst. Muraltmuurtjes zijn als abrupt falende middelen, die incidenteel belast worden, uit waterkeringstechnisch oogpunt niet wenselijk. Zandzakken of big bags over 2 km is geen praktische maatregel. Verhogen van kruin met een smallere top kan een goede optie zijn. Onttrekking waterbergend vermogen is niet significant. Gemeente: gewenst als overslaand water niet in/via bermsloot achter kade opgevangen/afgevoerd kan worden.</p>	<p>Waterschap: Nieuwe dijk moet aan normen voldoen. Huidige Bathse dijk, 1^e waterkering, zou dan eventueel kunnen verdwijnen. Of Bathse dijk waterstaatkundige functie moet behouden, moet nog worden bepaald. Waterschap voorkeur voor goede volwaardige nieuwe primaire waterkering. Als je wat doet, doe het dan goed. Gemeente: Handhaven oude Bathse dijk vanuit cultuurhistorie en landschapsbeeld. Onttrekking waterbergend vermogen niet significant.</p>
Ontwikkeling Paviljoenpolder	<p>Windmolens bij berging in het water. Eneco zal er rekening mee kunnen/moeten houden. Paviljoenpolder WAS zoeklocatie voor</p>	<p>Buiten windmolens en eventueel lawaaisportcentrum, nu geen ontwikkelingen voorzien die baat hebben bij uitsluiten wateroverlast.</p>	<p>Buiten windmolens en eventueel lawaaisportcentrum, nu geen ontwikkelingen voorzien die baat hebben bij uitsluiten wateroverlast.</p>	<p>Buiten windmolens en eventueel lawaaisportcentrum, nu geen ontwikkelingen voorzien die baat hebben bij uitsluiten wateroverlast.</p>

	<p>lawaaishorten; nu niet meer (belangstellende motorclub heeft afgehaakt).</p> <p>Locatie kan weer in beeld komen als bestuurlijke druk op de ongewenst gesitueerde club wordt opgevoerd.</p> <p>Compliceert planvorming voor nieuwe initiatiefnemers.</p>	Voor ontwikkelingen in de landbouw zie bij dat aspect.	Voor ontwikkelingen in de landbouw zie bij dat aspect.	Voor ontwikkelingen in de landbouw zie bij dat aspect.
Weginfra	Situatie blijft gehandhaafd, geen aanpassingen.	<p>Terugbrengen weginfra duur onderdeel van deze optie.</p> <p>Weg wordt nu gebruikt door sluipverkeer. Is het mogelijk om weg te laten vervallen en alleen een fietspad terug te brengen?</p>	<p>Duur onderdeel is weginfra. Breng fietspad/inspectiepad terug. Is smaller, daardoor kade hoger te maken. Minder duur, minder grond nodig.</p> <p>Weg wordt nu gebruikt door sluipverkeer.</p> <p>De mogelijkheid om weg te laten vervallen is voorwaarde voor deze optie.</p>	<p>Weg wordt nu gebruikt door sluipverkeer.</p> <p>Westelijke Spuikanaalweg wordt in deze optie niet aangepast.</p>
Beheer+onderhoud	<p>Bestaande situatie.</p> <p>Waterschap beheert huidige Oude Bathse dijk.</p>	<p>Waterschap beheert huidige Oude Bathse dijk.</p> <p>Wie neemt in de toekomst kosten voor rekening om mee te groeien met stijgend VZM-peil?</p> <p>Wat zijn toekomstige kosten?</p>	<p>Waterschap beheert huidige Oude Bathse dijk.</p> <p>Wie gaan fietspad en kade beheren?</p> <p>Wie neemt in de toekomst kosten voor rekening om mee te groeien met stijgend VZM-peil?</p> <p>Wat zijn toekomstige kosten?</p>	<p>Nieuwe dijk in B&O bij waterschap.</p> <p>Oude Bathse dijk wordt een eventueel regionale waterkering; deze moet ook aan eisen (blijven) voldoen. Deze zal ook in beheer bij waterschap zijn.</p>
Landbouw	Bij inundatie door hoog peil VZM van enkele dagen in de polder meteen weken problemen:	<p>Wateroverlast niet geheel voorkomen.</p> <p>Toch problemen in polder. Als je iets doet, doe het dan goed = B2</p>	<p>Gevrijwaard van wateroverlast.</p> <p>Goede oplossing.</p> <p>Gebruik de grond van dwarsdijk,</p>	<p>Levert mogelijkheden voor afgraven oude dijken, die weer oppervlakte landbouwareaal opleveren.</p>

	<p>→ sloten uithalen → polder niet bemalen. Door natuurlijke afwatering op Westerschelde langdurig proces. → drainage herstellen → grond dicht geslempd.</p> <p>Wateroverlast vermindert de verwachtingswaarde van de landbouwgrond. Compliceert planvorming voor nieuwe initiatiefnemers. Groot verschil of inundatie geschiedt met zoet water of met zout water. Schade bijv. bij boomgaarden bedraagt volgens Meijer 8 tot 10 miljoen voor aanleg nieuw en inkomstenderving gedurende aantal jaren. Telers van hoogwaardige gewassen en/of meerjarige gewassen riskeren niet dat ze opbrengst verliezen.</p>		<p>levert weer oppervlakte op. Toekomstperspectief voor landbouw geheel te benutten. Landbouwgebruik wordt in toekomst veel hoogwaardiger dan huidige akkerbouw. Vrijheid in (toekomstig) gebruik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • boomgaard • pootaardappelen • winterteelten zoals graszaad en wintergranen <p>Beperkte investering ten opzichte van schade, met name van toekomstig gebruik.</p>	<p>Toekomstperspectief voor landbouw geheel te benutten. Landbouwgebruik wordt in toekomst veel hoogwaardiger dan huidige akkerbouw. Vrijheid in (toekomstig) gebruik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • boomgaard • pootaardappelen • winterteelten zoals graszaad en wintergranen
Recreatie	<p>Geen plannen meer voor recreatieve ontwikkelingen voorzien. Oorspronkelijk idee voor lawaaisporten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Motorcross club • kartingcentrum 	<p>Geen plannen meer voor recreatieve ontwikkelingen voorzien. Locatie voor lawaaisporten kan weer in beeld komen als bestuurlijke druk op de ongewenst gesitueerde club wordt opgevoerd.</p>	<p>Geen plannen meer voor recreatieve ontwikkelingen voorzien. Locatie voor lawaaisporten kan weer in beeld komen als bestuurlijke druk op de ongewenst gesitueerde club wordt opgevoerd.</p>	<p>Geen plannen meer voor recreatieve ontwikkelingen voorzien. Locatie voor lawaaisporten kan weer in beeld komen als bestuurlijke druk op de ongewenst gesitueerde club wordt opgevoerd.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • kleiduivenschietsvereniging • misschien modelvliegtuigjes <p>Paviljoenpolder WAS zoeklocatie voor lawaaisporten; nu niet meer (belangstellende motorcrossclub afgehaakt). (Locatie kan weer in beeld komen als bestuurlijke druk op de ongewenst gesitueerde club wordt opgevoerd)</p>			
Windmolens	<p>Door het overstromingsrisico is het noodzakelijk om aanpassingen aan de windturbines te doen. Makkelijkste is om de fundering te verhogen. Inmiddels is sinds het werkatelier de oorspronkelijke restrictie vanuit defensie voor de bouwhoogte van maximaal 63 meter NAP komen te vervallen. Het oorspronkelijke probleem om de turbines hoger te funderen is daarmee naar verwachting vereenvoudigd. Eneco heeft de oorspronkelijke uitvraag voor turbines ingetrokken en doet een nieuwe uitvraag. Hoe Eneco-Wind omgaat met de kleine kans op wateroverlast wil men intern nog nader bepalen.</p>	Nauwelijks belemmeringen voor ontwikkeling windpark.	Geen belemmeringen voor ontwikkeling windpark	Geen belemmeringen voor ontwikkeling windpark

Natuur	Natuur recent heringericht. Compensatie verdieping Westerschelde. Inschatting is dat voor natuur niet veel aan de orde is. Geen verdrinking, geen hoge natuurwaarden.	Natuur recent heringericht. Compensatie verdieping Westerschelde. Geen hoge natuurwaarden.	Natuur recent heringericht. Compensatie verdieping Westerschelde. Geen hoge natuurwaarden.	Natuur recent heringericht. Compensatie verdieping Westerschelde. Geen verandering van omstandigheden.
Cultuurhistorie	Oude dijkstructuur blijft gehandhaafd. Cultuurhistorie kan belangrijk issue zijn.	Oude dijk Kreekrakpolder zou kunnen worden vergraven tbv bouw materiaal kade. Cultuurhistorie kan belangrijk issue zijn.	Oude dijk Kreekrakpolder zou kunnen worden vergraven tbv bouw materiaal kade. Cultuurhistorie kan belangrijk issue zijn.	Optie om eventueel Bathse dijk af te graven om het grondverlies door aanleg een bredere nieuwe 1 ^e waterkering te compenseren is cultuurhistorisch geen aantrekkelijke optie. De Bathse dijk is een historisch markante dijk. Gemeente stelt dat Bathse dijk niet vergraven mag worden en deze geen grond niet beschikbaar zal komen (deel heeft bestemming "beschermde dijken"). Cultuurhistorie is belangrijk issue.
Kosten		Bouw van kade zou benut kunnen worden voor berging van overtollige (schone) specie baggerwerk; win-win situatie.	Bouw van kade zou benut kunnen worden voor berging van overtollige (schone) specie baggerwerk; win-win situatie.	Bouw van dijk zou benut kunnen worden voor berging van overtollige (schone) specie baggerwerk; win-win situatie.

6. Ontwikkelingen, nadere beschouwing en uitwerking

Na het Werkatelier van 4 maart 2011 zijn er nieuwe ontwikkelingen naar voren gekomen en zijn de verschillende actiepunten verder opgepakt en uitgewerkt. Daarvoor zijn diverse aanvullende onderzoeken gedaan.

6.1. Bouwhoogte windmolens

Sinds het Werkatelier van 4 maart 2011 is bekend geworden dat de maximale bouwhoogte van 63 m (gondelhoogte) voor de windmolens in de Paviljoenpolder door ministerie van Defensie is losgelaten.

Dit houdt in dat ENECO-Wind de uitvraag voor windturbines bij leveranciers zal aanpassen en dat de gemeente Reimerswaal een wijziging van het bestemmingsplan Buitengebied voorbereidt. Hierin wordt een aangepaste maximale hoogte vastgelegd.

Door deze aanpassingen is het mogelijk om zowel bij de aanpassing van de uitvraag voor de windturbines als bij de voorbereiding van het bestemmingsplan te anticiperen op eventuele wateroverlast in de Paviljoenpolder door waterberging.

6.2. Landbouwschade

Het LEI heeft nader onderzoek gedaan naar de te verwachten landbouwschade in de Paviljoenpolder als gevolg van (de kans op) wateroverlast. Daarbij is uitgegaan van de huidige zoete situatie; verzilting van het Volkerak-Zoommeer is nog niet aan de orde. Op basis van een inventarisatie van het landbouwkundig grondgebruik door de betrokken bedrijven, gesprekken met de betrokken agrariërs en hun expertise heeft het LEI een schatting gemaakt van de mogelijk te verwachten schade. Het betreft een gebied van 68,5 ha dat landbouwkundig in gebruik is.

Op basis van het gemiddelde grondgebruik wordt de bruto productiewaarde berekend op bijna € 208.000. Dit bedrag staat dan voor de normatieve maximale waarde van de oogst van één jaar aan eind van het groeiseizoen (aug). Wanneer dan een overstroming plaatsvindt en er niet meer kan worden geoogst is dat de maximale schade. De verwachting is echter dat de wateroverlast zal plaatsvinden tussen half oktober en half april.

Wanneer de wateroverlast optreedt in de winter is de schade meer gerelateerd aan de onmogelijkheid of de beperking om goede teelten te hebben in het daaropvolgend jaar. Afhankelijk van het tijdstip van overstroming, de duur van de overstroming en de mate van bewerkbaarheid van de grond na de overstroming (met al of niet een nog daaropvolgende vorstperiode (=goed voor de bodemstructuur)) zal bepalen of men nog een oogst in het volgende seizoen zal kunnen gaan opzetten en of men nog wat zal kunnen oogsten in dat jaar. De schade kan dan worden uitgedrukt in de bruto standaard saldo's, dat zijn de waarden van de verschillende teelten, verminderd met de directe toegerekende kosten.

De directe kosten voor een gewas zijn de kosten voor plantmateriaal (zaden, pootgoed), kunstmest, bestrijdingsmiddelen e.d.)

Afhankelijk van de periode dat wateroverlast optreedt wordt de schade voor de huidige teelten door overstroming berekend op € 50.000 bij vroege (november) overstroming en € 140.000 bij zeer late (maart/april) overstroming.

De kosten voor herstel van de bodemstructuur en de ont- en afwatering worden geschat op ruim € 900 per ha, in totaal € 63.000.

Als toekomstige landbouwkundige ontwikkelingen is de aanplant van perenbomen genoemd.

Bij de perenteelt kunnen enkele opmerkingen worden gemaakt:

Perenteelt is kapitaalsintensief en hoogwaardig grondgebruik. Eén ha perenopstand heeft een bruto productiewaarde van bijna € 25.000 per oogst en is dus zeer hoog. (10 ha peren heeft al een hogere bruto productiewaarde dan de hele polder met de huidige teelten.)

Door de goede prijzen is het areaal peren de laatste tijd sterk uitgebreid. Een perenboomgaard is pas na 7 jaar volledig productief, de gemiddelde economische levensduur van perenopstand is 25 jaar.

Bij investeren in een kapitaalsintensieve teelt speelt het nemen van het risico van mogelijke inundatie een rol.

De meningen zijn enigszins verdeeld over de vraag of perenbomen een inundatie kunnen weerstaan. In het algemeen is de mening dat bij een kortdurende overstroming tijdens de winterrust van de perenbomen er weinig problemen zullen zijn. Bij latere overstromingen in het voorjaar (na 1 april), als de bomen niet meer in rust zijn, zal de kans op schade groter zijn en kan er flinke schade optreden.

De schade voor een volledig af te schrijven perenboomgaard zal afhangen van de economische waarde van de desbetreffende opstand op dat moment. Ook de rentabiliteit van de perenteelt op dat moment zal dan een rol spelen bij de definitieve bepaling van het schadebedrag.

Door de kans op wateroverlast door waterberging, al is dat zeer sporadisch, kan er een negatieve invloed bestaan op de grondprijzen.

De huidige grondprijs in de Paviljoenpolder wordt geschat op maximaal € 55.000 per ha. Nuchter gezien zullen tijdens het groeiseizoen van de verschillende huidige teelten geen overstromingen plaats vinden. En mocht er ooit een overstroming plaats vinden dan kan voor dat komende groeiseizoen na deze overstroming uitgeweken worden naar een andere polder.

Als er een zekerheidstelling komt dat alle kosten en schades vergoed zullen worden bij een overstroming dan is er feitelijk gezien weinig reden voor een grondprijzdaling.

Als dit niet voor de volle 100% geregeld kan worden, dan zou er wel sprake van een grondprijzdaling kunnen zijn.

Een zeer grove aanname en indicatieve berekeningswijze: bij een toekomstige kans van 1 x in de 250 jaar is de kans 0,4% per jaar. Bij een mogelijk veronderstelde grondprijs van € 55.000/ha in de Paviljoen polder komt dit uit op een grondprijzdaling van 0,4% van deze prijs. Dit zou dan een daling betekenen van 220 euro per ha. Bij een huidige overstromingskans van 1 x in de 1400 jaar komt dit uit op 39 euro per ha. Oftewel voor de gehele polder in totaal € 15.000 respectievelijk € 2.700

Resumerend:

Actuele schade bij wateroverlast door waterberging voor de huidige teelten (ongunstig laat in het seizoen) € 140.000. Bijkomende kosten voor herstel waterhuishouding en bodemstructuur € 63.000.

Waardedaling gronden door kans op waterberging en waterschade € 2.700 tot € 15.000.

6.3. Kade of dijk

In het Werkatelier is er uitgegaan van een lage kade langs het spuikanaal met een kruin op NAP +3,00 m, een meer robuuste kade met een kruinhoogte van NAP + 4,00 m (weinig tot geen overslag) en een nieuwe primaire kering, een dijk, op NAP +5,00m.

Het voordeel van een kade was dat deze beperkt van afmetingen zou kunnen blijven en tussen de bomenrijen van de Westelijke Spuikanaalweg kan worden aangelegd.

Nadere beschouwingen geven het volgende beeld:

Door de woordkeus, ook tijdens het atelier, is er een verwachting gegroeid dat er een lichtere vorm van een dijk mogelijk zou kunnen zijn en die is een kade genoemd. De vraag is of dit daadwerkelijk het geval is en er wel een redelijk te accepteren verschil aan te wijzen is.

Robuustheid.

Het uitgangspunt van het aanleggen van een kade is dat er wateroverlast wordt voorkomen en dat er wordt voorkomen dat er schade ontstaat. Daar wordt het voor gedaan en daar worden dan nu de kosten voor gemaakt. Het moet niet zo zijn dat, wanneer tot een kade wordt besloten, deze waterkering bij inzet van waterberging een grote kans op falen heeft of een zodanige mate van overloop van water heeft, zodat er toch schade zou ontstaan. Schade moet worden voorkomen, dus zowel een dijk als een kade moet die 1/1400 - gebeurtenis veilig kunnen weerstaan.

Hoogte

De hoogte is voor een kade of een dijk in principe dezelfde; ze moeten, met een kans van optreden van 1/1400 per jaar, het water voldoende en veilig kunnen keren:

- De ontwerpwaterstand
- Plus de dan te verwachten opwaaiing (dat is de scheefstand van het water op het Volkerak-Zoommeer door de opstuwing naar de hoeken ervan)
- En de golfoploop (dat is de hoogte waarop golven het talud oplopen en bij een te lage kruin er overheen slaan).

De gewenste hoogte wordt gebaseerd op NAP+3m (stilwater ontwerppeil) + 0,5 m (opwaaiing) + 0,4m (golfoploop). In totaal komt het kruinpeil dan op NAP+3,9 m.

Reductie van de kruinhoogte is mogelijk wanneer wordt uitgegaan van het berekende hoogwater op NAP+2,3 m als stilwater ontwerppeil. Dit geldt alleen vlak na 2015. In de verdere toekomst moet rekening worden gehouden met oplopende peilen. Nu constructies aanleggen, die na toetsing op termijn weer opgehoogd moeten worden is geen goed uitgangspunt. De vraag die direct daarbij naar voren komt is hoe dat dan op termijn gerealiseerd moet worden.

Taludhellingen

Voor zowel een kade als een dijk kan ook een keus gemaakt worden voor de steilte van het talud. De algemene aanbeveling is 1:3. Maar 1:2 zal voor een dijk of kade ook mogelijk zijn. Het maaionderhoud is dan wat moeilijker. Echter als een talud steiler is, zal de golfoploop groter zijn. De kruin moet dan circa 0,2m hoger aangelegd worden; in dit geval op NAP +4,1 m.

Kruinbreedte

Voor een dijk zonder fietspad of weg bovenop de kruin kan de kruinbreedte 3 m zijn. Bij een kade ter plaatse van de huidige Westelijke Spuikanaalweg is de gewenste kruinbreedte 5 m, uitgaande van een fietspad annex inspectieweg op de kruin van 3 m breedte.

Opbouw en materiaal

Zowel een mogelijke dijk als een kade krijgt hier op geen ander moment water te keren dan tijdens die ene gebeurtenis bij de inzet van de waterberging. Dit bepaald ook mede de opbouw van de dijk/kade. Immers, een standaard dijk heeft een

kern van zand en een bekleding van klei met gras. Een dunne kleilaag kan uitdrogen en van structuur veranderen. Daarom is het in dit geval met een zeer sporadische waterbelasting beter een dijk of kade te hebben die aan de waterzijde uit een forse dikke kleilaag bestaat, zodat toch de waterdichtheid aanwezig is. Daarbij kan worden gedacht aan een dikte van 2m aan de waterzijde; een dergelijk pakket droogt niet uit en behoudt waterkerend vermogen.

Fundering op ondergrond

Ook een aandachtspunt is de samenhang met de ondergrond. De kade moet niet horizontaal weggeduwd kunnen worden. Er moet daartoe een inkassing in de bodem worden gemaakt.

Als dit voor een kade tussen de bomenrijen met de standaardbreedte voor een inkassing moet gebeuren, zullen veel van de wortels worden beschadigd.

Een mogelijke oplossing is door in het midden onder de kade een diepe inkassing te maken en naar de randen dat niet te doen i.v.m. de wortels.

Wateroverslag

De acceptatie van de mate van wateroverslag kan wel een verschil maken. Een verschil in wateroverslag van 1 l/s/m en 0,1 l/s/m levert een verschil in kruinhoogte van 0,2m.

Hoe meer wateroverslag wordt toegelaten worden ook de eisen aan de kering strenger (kruin en binnentalud sterker, flauwere taludhelling, goede grasmat). Het voordeel ten aanzien van de lagere kruinhoogte staat daar tegenover.

De vraag is of het overslaande water voldoende kan worden geborgen in de kleine Paviljoenpolder.

Het strengste overslagcriterium van 0,1 l/s/m levert in 2 uur over een lengte van 2000m een hoeveelheid overslag van 1.440 m³. Met 1 l/s/m is dat 14.400 m³.

Als een 7m brede sloot droog zou staan kan daar circa 18.000 m³ in geborgen worden. Maar in deze omstandigheden zal deze zeker niet droog zijn. Als er met een deels gevulde sloot wordt gerekend, kan er in de bovenste 0,5 m nog ruim 6000 m³ geborgen worden. Dus met 0,1 als criterium is er geen probleem, maar met 1 l/s/m lijkt er al wel een probleem te ontstaan en kan er inundatie en wateroverlast ontstaan.

Om het criterium van 0,1 l/s/m te halen moeten al hierboven genoemde hoogtematen met 0,2 m worden verhoogd.

Inpasbaarheid van een kade

Een voordeel van de gedachte kade was de mogelijkheid om de kade in te passen tussen de bestaande bomenrijen langs de Westelijke Spuikanaalweg.

De afstand tussen de bomen is minder dan 9 m. Met een fietspad/inspectieweg van 3 m en een (minimale) berm van 0,5 m wordt de kruinbreedte 4 m. Met een kruinhoogte van NAP + 4,1 m en (steile) taludhellingen van 1:2 en acceptatie van wateroverslag van 1 l/s/m wordt de breedte op de basis ruim 15 m.

De bestaande bomen (berken) zouden in het talud (ca. 1 m) opgenomen kunnen door de grond om de bomen aan te brengen. De bomen kunnen daar wellicht wel tegen, maar dit is geen goede oplossing waterkeringstechnisch gezien.

Aanleggen van een kade tussen de bomen is niet goed mogelijk.

Inpassing kan worden mogelijk gemaakt door de bomenrijen weg te halen. De dan beschikbare ruimte is 16 tot 18 m. Het betreft ca. 800 bomen en is een verlies aan landschap, naast de kosten die het met zich meebrengt.

Kosten

Er zijn kostenramingen opgesteld voor een kade op het tracé van de Westelijke Spuikanaalweg en voor een dijk meer binnenwaarts gelegen naast de weg. Hierbij is rekening gehouden met materiaal dat gratis wordt aangeleverd (ruimte voor bagger) of uit de oude dwarsdijk kan worden gehaald.

De kosten bedragen voor beide ontwerpen tussen € 2,5 miljoen en € 3 miljoen.

Hoewel de totale bedragen dicht bij elkaar liggen, is de opbouw van de kosten verschillend.

Verleggen van de bermsloot en aankoop van landbouwgrond versus weghalen van wegconstructie en opnieuw aanbrengen van fietspad/onderhoudsweg.

Resumerend:

Zowel een kade als een dijk moeten het water goed kunnen keren; als dat niet gebeurt wordt er nu geïnvesteerd en treedt er later alsnog schade op bij berging.

Een overslagcriterium van 1 l/s/m geeft nog steeds kans op (enige) wateroverlast.

Een kade is niet goed inpasbaar tussen de bomenrijen.

De kosten voor een kade ter plaatse van de Westelijke Spuikanaalweg of een nieuwe dijk binnenwaarts gelegen op de huidige landbouwgrond ontlopen elkaar nauwelijks en bedragen 2,5 tot 3 miljoen euro.

6.4. Overige buitendijkse objecten

In de planstudie Waterberging Volkerak-Zoommeer is ook onderzoek gedaan naar de buitendijkse objecten. Ook in de paviljoenpolder liggen diverse objecten, zoals kabels, duikers, diverse leidingen voor water, gas, olie, chemische producten, water en kleine opstanden als een gaspomp.

Deze objecten zijn geïnventariseerd. In de meeste gevallen zal inundatie door geborgen water geen probleem opleveren. In een enkel geval, zoals bij de gaspomp, moeten er maatregelen worden getroffen. Deze worden voorzien en zullen worden gerealiseerd.

7. Weergave van plussen en minnen van de beschouwde opties

Aspect/Belang	A Huidige kering verbeteren		B1 Kade langs kanaal	B2 Robuuste kade langs kanaal		C Nieuwe primaire kering langs kanaal
	A. Bomen rooien	B Extra grond, handhaven bomen	Kruin ong. NAP + 3,00m	A De Muraltmuren, zandzakken	B Kruin op ong. +4,00 m	Kruin op NAP + 4,00
Veiligheid	+	+	+	+ / 0	+	+
	Alle opties voldoen wat betreft garanties voor waterveiligheid omdat er altijd een 1 ^e kering is. Muraltmuren en zandzakken/big bags als (latere) ophoging van kade wordt door waterschap als minder wenselijk geacht; dit is echter geen veiligheidsissue, maar wateroverlast.					
Ontwikkeling Paviljoenpolder	0	0	0	0	0	0
	Er zijn geen specifieke ontwikkelingen voorzien in polder. Belemmeringen voor toekomstige hoogwaardige landbouw wordt onder dat aspect aangegeven					
Weginfra	0	0	0	0	0/-	0
	Weginfra is functioneel ongewijzigd Lichte negatieve score ingeval dat weginfra niet terugkomt, alleen een fietspad of inspectiepad.					
Beheer+onderhoud	0	0	-	-	-	-
	Licht negatief omdat er een extra element moet worden onderhouden, in de toekomst aan stijgende eisen moet voldoen. Nog niet is bepaald wie de rol als beheerder op zich neemt.					

Landbouw	--	--	-	-	-	0
	Negatief door mogelijke wateroverlast met schade aan gewassen en bedrijfsvoering. Mogelijke beperkingen toekomstige ontwikkelingen voor hoogwaardiger teelten		Licht negatief omdat er nog een kans op (beperkte) wateroverlast bestaat door overslag.			Neutraal. Geen wijziging ten opzichte van huidige omstandigheden. Wel verlies van landbouwareaal door aanleg dijk; mogelijk gecompenseerd door vergraven oude dwarsdijk.
Recreatie	0	0/+	0	0	0/+	0
	Aanleg van een fietspad (zonder autoverkeer) heeft een licht positief effect op recreatieve waarde. Bomen (zoveel mogelijk) handhaven betekent een landschappelijke plus en waarschijnlijk ook minder maatschappelijke discussie en groter maatschappelijk draagvlak.					
Windmolens	-	-	0	0	0	0
	Rekening houden met kans op wateroverlast; aanpassen inrichting.		Neutraal. Geen grote wijziging van huidige omstandigheden.			
Natuur	0	0	0	0	0	0
	Geen onderscheidende punten en ontwikkelingen					
Cultuurhistorie	0	0	-	-	-	-
	Oude dijkstructuur blijft gehandhaafd.		Licht negatief in geval van vergraven oude dwarsdijk Kreekrakpolder (anders neutraal).			Licht negatief in geval van vergraven oude dwarsdijk Kreekrakpolder (anders neutraal); de Oude Bathse dijk mag niet worden vergraven.
Kosten	ca. € 100.000	ca. € 100.000	€ 2,5 tot 3 miljoen			

8. Vervolg

Zoals eerder in deze notitie gesteld zal deze notitie door de verschillende betrokken partijen worden gebruikt om hun achterbannen te informeren en kan gebruikt worden als basis voor besluitvorming door het gemeentebestuur van Reimerswaal. Het projectbureau Waterberging Volkerak-Zoommeer zal de notitie benutten om de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu te informeren.

Uiteindelijk beslist de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu over het vervolg van het project.